

PODPIERAĆ SIĘ (47) *vb impf*

podpierać się (40), **podpirać się** (7), [**podepierać się**]; podpirać się *RejZwierz* (2), *RejAp*, *RejPos* (2); podpierać się : podpirać się *RejZwierz* (1:2).

się (32), się (15).

o oraz a jasne; -pié- (1) *OpecŻyw*, -pie- *Mącz* (7); podepierać się z tekstu nie oznaczającego pochyleń.

inf podpierać się (9). ◇ *praes 1 sg* podpiérám się (4). ◇ *2 sg* podpiérász się (1). ◇ *3 sg* podpiérå się (7). ◇ *1 pl* podpiéråmy się (1). ◇ *3 pl* podpiéråją się (3). ◇ *praet 3 sg m* podpiéråł się (4). ◇ *2 pl m pers* -ście się podpiéråli (1). ◇ *3 pl m pers* podpiéråli się (1). ◇ *fut 3 sg m* będzie się podpiéråł (1). ◇ *1 pl m pers* będziem się podpierać (1) *Mącz*, podpirać się będziemy (1) *RejPos*. ◇ *imp 2 sg* podpiéråj się (1). ◇ *con 3 sg m* by się podpiéråł (2). *f* by się podpiéråła (4). ◇ *part praes act* podpiéråjąc się (5), podpiéråjący się (1) *BielŻyw*.

Sł stp: podpierać się, podpirać się, *Cn notuje*, *Linde także XVII w.* (z *Cn*) s.v. *podeprzeć*.

1. *Opierać się, wspierać się; inniti Vulg, Calag, Cn; niti Calag, Cn; incumbere Vulg, Cn; subniti Mącz, Cn; obniti Calag; adniti, fulcire se, insistere Cn* (21) : Sich anhalten. Wspierać się. Podpierać się. *Niti re. Obniti. Inniti rei. Calag* 438a.

a. *Używając kija itp. dla pomagania sobie w chodzeniu* (16) : [*Diogenes*] palczat lepak nofił dla podpieranania ciała, z ktorim zawżze chodził podpieraieci sie *BielŻyw* 70; *Mącz* 248b.

podpi(e)rać się czym (11): *RejZwierz* 113; *Gralla*, Pálcat álbo drażek ktorým sie ydąc podpieraýą/ też o ktorým przes płoty álbo rowy skaczą. *Mącz* 148b, 248a; Páchoł Kuffel piałtuie/ mieczem sie podpiera *BielSat* C4; boby theż tho iednąk nadobnie iego miłości przytåło/ podpiraiąc sie owym drugim dziátkiem z głogu álbo s przmielu wyfrugánym. *RejZwierz* 164v; *BielRozm* 22. *Cf Zwrot*.

Zwrot: »laską, kijem, kosturem się podpierać« [*szyk zmienny*] (3:1:1): *OpecŻyw* 90; chadzał ftárułzek miły/ do oney Bożey męki zgárbiony/ podpieraiać fye kosturem *OrzRozm* M4; *BielKron* 318; *BudBib* I 409b *marg*; An den Stab lich halten. Kijem sie podpierać. *Niti baculo. Calag* 15a; [A wierzę że gdy owo ftary sie podpiera laską/ w swoiey ftarości: to łobie rozbiera. *ProtKonterfet B (Linde)*].

Przen [kim, czym] (4) : Podpieraýe sie mocnym drzewem ftåłości swoiey/ á noś *Kriftułå* nie tylko ná rãmionach swoich/ ále vftåwicznie y w ferczu swoim. *RejZwierz* 177; Miłofierdzie y prawdå fttrzegå krolå/ a miłofierdziem podpiera sie [*fulcit misericordia solium suum*] ftolicå iego. *BudBib Prov* 20/28; [*WerReguła* 156].

W porównaniu (1): á iego kiy dawa odpowiedz iemu (*marg*) To ieft/ Prorok fáłzywy kthorym sie podpiera lud iåko ślepy laskå swoiå. (–) *BibRadz Os* 4/13.

Zwroty: »podpierać się laską« (1): *BibRadz Os* 4/13 *cf W poównaniu*.

»podpierać się trzcina« = *ufać złudnej nadziei* (1): O *Ezechia*/ [...] w co ty dufåłz [...]/ iefli w krolå *Egipłkiego*/ podpierałz sie trzcina/ iefli w swego *Bogå*/ czemuż drugich *Zydow* z ręku moich nie wybåwi? *BielKron* 89v.

b. *Wspierać się na kimś a. czymś swoim ciężarem; być opartym* (3) : Y widział dråbinę od ziemie åłz do niebå/ [...] á v wierzchu iey podpierał sie Pan *Bog* *BielKron* 347.

podpierać się czego (1): Będzie się podpierał domu swego/ a nie ostoje się *Leop Iob* 8/15.

podpierać się na kim (1): A ono Książę na którym się Krol zwykł podpierać/ postanowił był Krol w bronie *Leop 4.Reg* 7/17.

2. Znajdować wsparcie, szukać pomocy; niti Mącz, Modrz; inniti PolAnt; conniti Mącz; suffulci Modrz (14) :

a. W dziedzinie zdrowotnej, fizycznej i politycznej (4) :

podpierać się czym (3): Lecz ponieważ Krolewska władza ma się podpierać w wielu ludzi ofobliwą cnotą y mądrością/ przeto zdął się być służna rzecz/ aby ją ieden na sobie niosł/ któryby wżytymi rządził. *ModrzBaz* 24v, 138. Cf *podpierać się czym w czym*.

podpierać się czym w czym (1): który [...] nauki tey wwirowania y ządawania ran [...] kazał nauczać: iżby ryczerz nietylko wśiłach y w śmiałości tym się tylko pierwej podpierał/ ale iżby też w nauce [...] biegłym a mocnym był. *KwiatKsiąż* Ov.

α. Zaspokajać głód, utrzymywać się przy życiu (1) : Vitam tolerare, Żyć się/ podpierać się jako tako. *Mącz* 457a.

b. W dziedzinie duchowej i umysłowej [kim, czym] (10) : Zależy na młodzieńcza wszelkiego, aby się starszych zawsze wtydał, a wybierał sobie z nich czoby byli najlepszego [...] żywotha którychby się radą y też ważnością nauki podpierał *BielŻywGlab nlb* 14; *RejPs* 126; *LubPs* aa2 marg; *RejZwierz* 113; Izeście się brzydźli słowem tym/ a wśiłicie w łupieństwie y w nieprawości/ a tymieście się podpierałi [innixi estis super eo]. *BibRadz Is* 30/12; Conniti virtute, Cnotą się cieścić/ Podpierać. *Mącz* 248a; Spe qua iubes nitemur. Tą nadzieją [...] będziem się podpierać. *Mącz* 407d; *RejPos* 53, 148v; *RejZwierc* 150v; [Miey dobrv nadzieie w Ymyenyv pańskym et innitatur super {Dominum} suum/ a podepyeray że panem bogym swym *TomZbrudzPeryk Is* 50/10].

3. Mieć na swe poparcie, powoływać się na kogoś a. na coś dla uzasadnienia swoich sądów; inniti PolAnt; niti Modrz (7) :

podpierać się o co (1): Bo piśmo S. o ktore się my podpieramy/ ktore tych trzech licząc a nie mieżając/ nigdy trzemi Bogami nie zowie/ Ale Iednego Boga/ Iednego Syna Bożego/ y Iednego Duchá S. *GrzegRóżn* C4v.

podpi(e)rać się kim, czym (6): Iż [...] Prorocy prorokowali za pieniądze/ podpierał się Panem/ mowili? *KrowObr* 194; *BibRadz Is* 48/2, I 386a marg; Abowiem nie plotkami się tu podpiera Ian święty. *RejAp* BB6; Powodowá strona aby się sławą prawdą podpierał/ wczciwa rzecz iest *ModrzBaz* 95. Cf *podpierać się czym w czym*.

podpierać się czym w czym (1): Zadną się rzeczą w dostawaniu doświadczeń podpierać niechciał/ iedno tylko sławą cnotą albo męstwem. *ModrzBaz* 43.

4. W funkcji biernej: być uzasadnianym [kim, czym] (2) : wżakże aby wiara moia nie podpierała się/ rozumem y wywoły ludzkimi: dla tego też chcę rád słyżeć o tym świadectwa z słowá Boże⁸⁰ *CzechRozm* 4v; Y tego też zamilczę/ że się Theofilaktowi w tym krzywdá dzieie/ gdy się nim taki wykład (w skrajnym oznaczeniu) podpiera *CzechEp* 152.

*** *Bez wystarczającego kontekstu (3)* : Nitor, PokuŹzam fie/ SpuŹczam fie/ waŹę fie/ TeŹ
podpieram fie. *Mqcz* 248a, 248b; Innitor, Inhaereo, incumbo, insisto, inclino – Podpieram fie. *Calep*
538b.

Formacje współrdzenne cf 1. PRZEĆ.

Cf **PODPIERAJĄCY SIĘ, PODPIERANIE, PODPIERANIE SIĘ**

AL